

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Ine. 289

INKUNABULY

[Illegible handwritten text on a paper label on the spine]

X
289

Xd

6071

Xd
BD 17

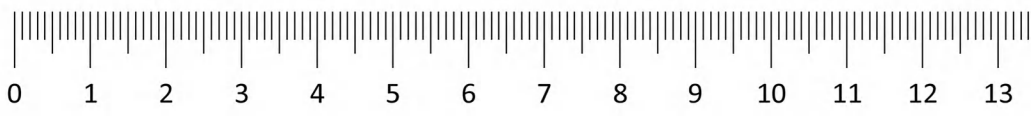
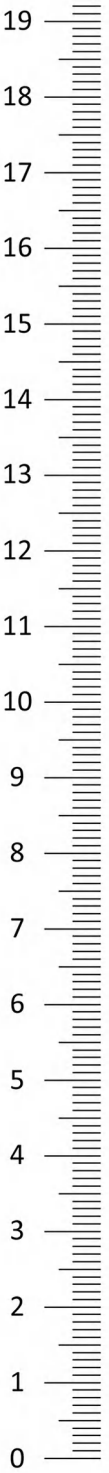

*homo primus
S. bestia*

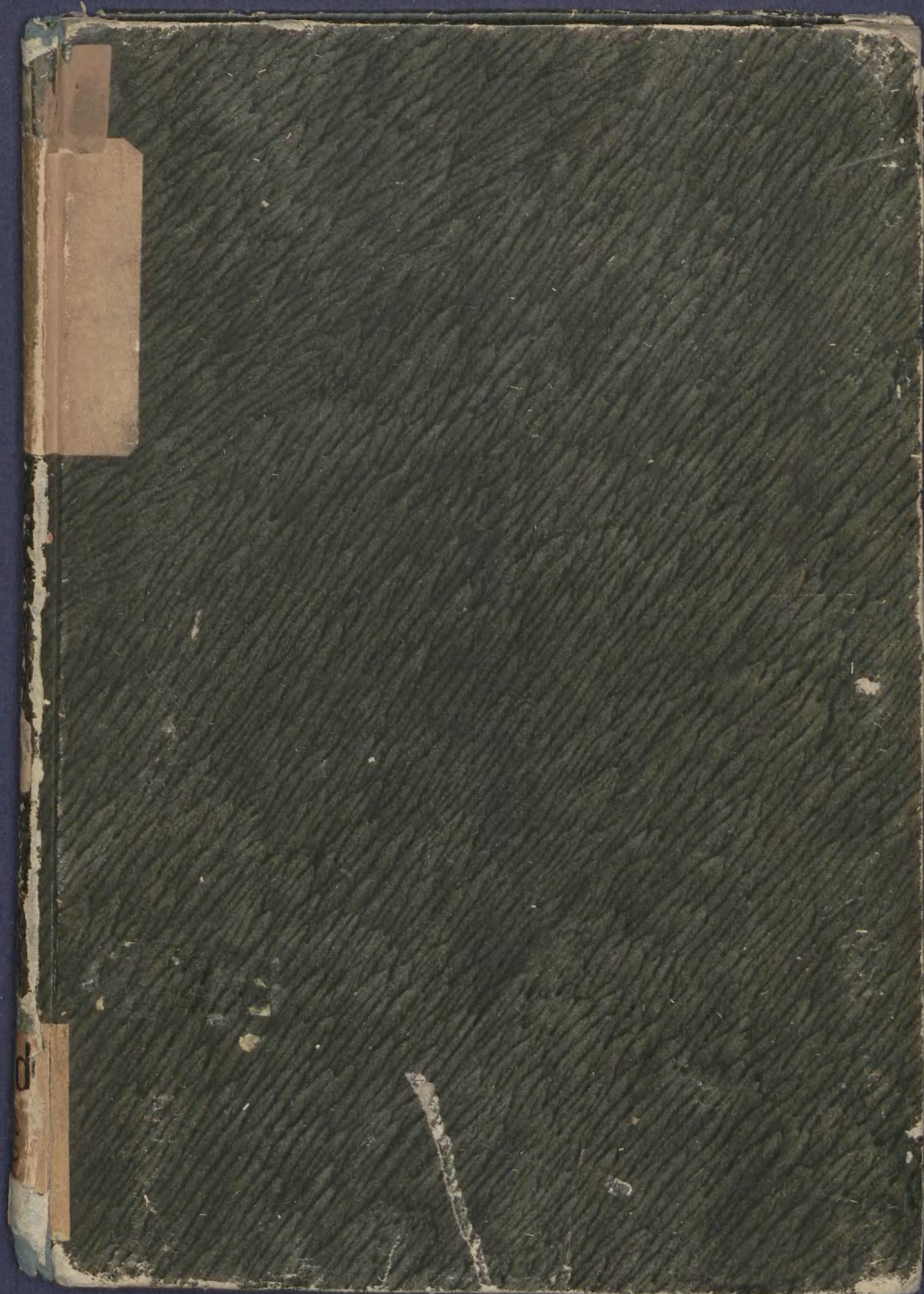
**Phisiologus theobaldi
episcopi de naturis
duodecim animalium.**

Handwritten scribbles and marks in the lower right quadrant.

~~51850~~

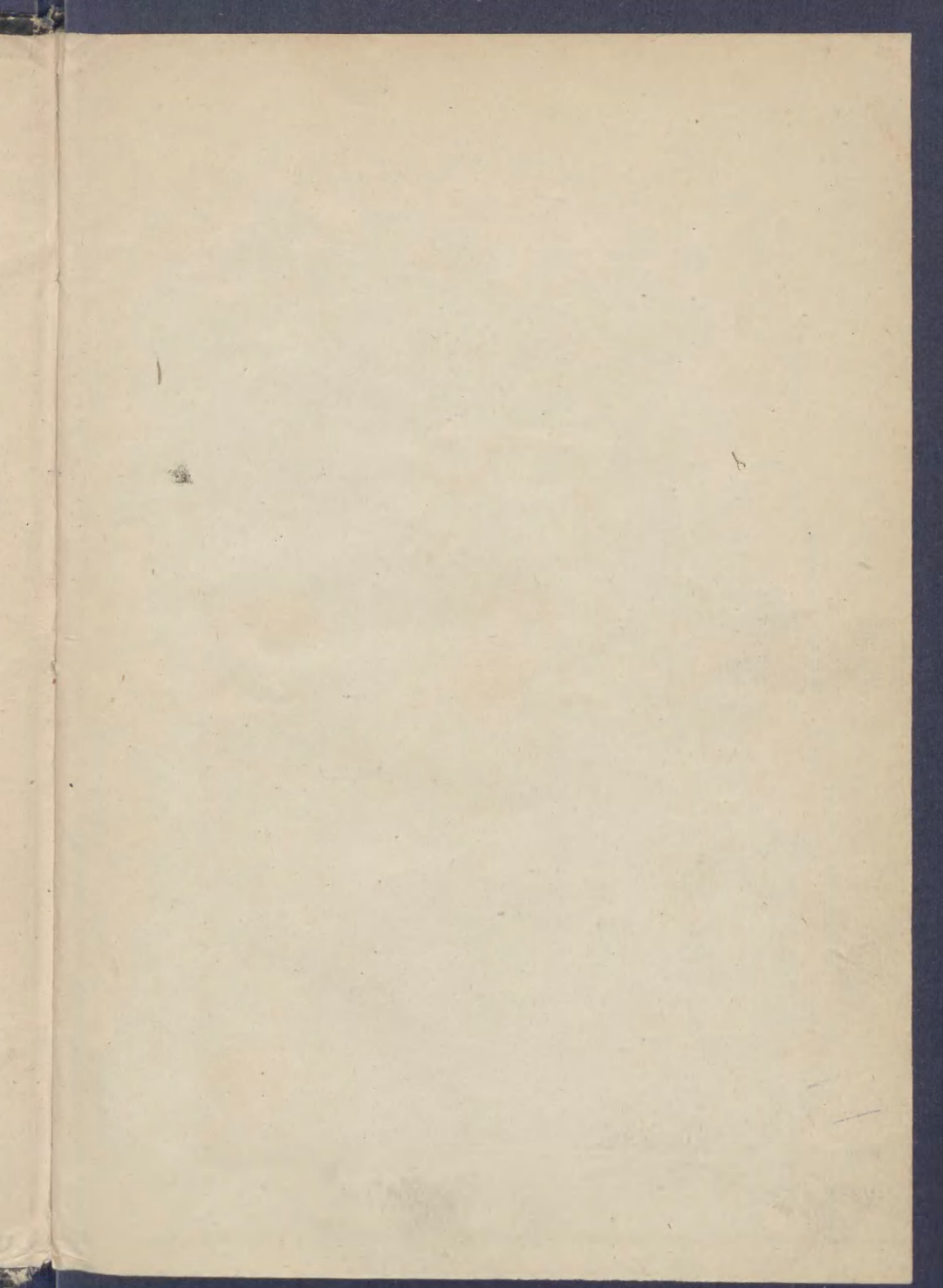
Xd 6051.

75497

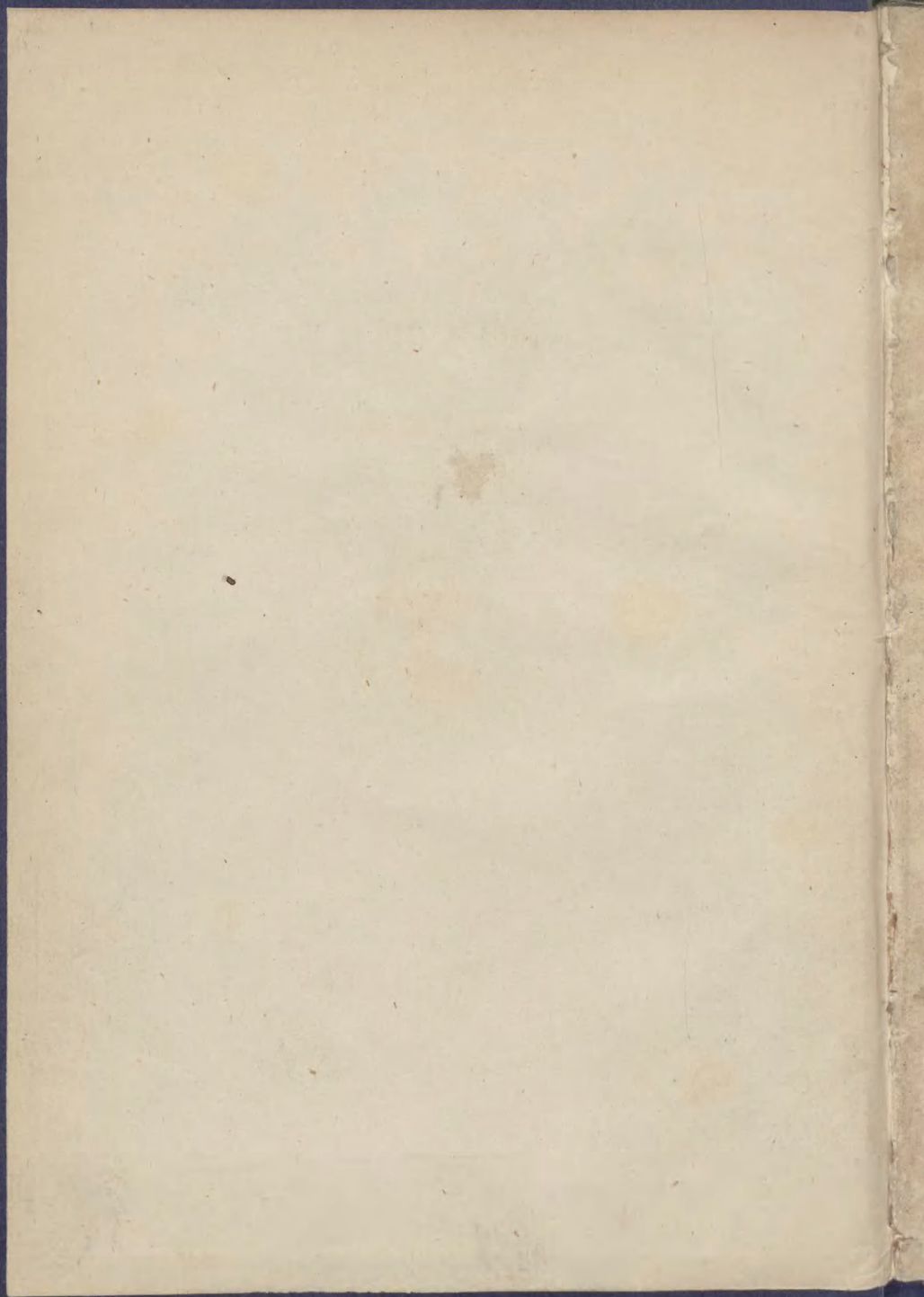
= Hain 15467

*homo f. r. m. s.
B. G. G. G.*

**Physiologus theobaldi
episcopi de naturis
duodecim animalium.**

Handwritten scribbles and marks, possibly initials or a signature.

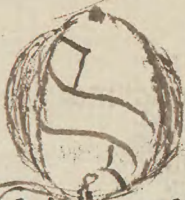
Handwritten text at the bottom of the page, including what appears to be a date '1777' and other illegible characters.

Inc 289

1418534

Quoniam secundum platonem nihil est ortus sub sole
cuius causa legitima non precessit. Et secundum aristotelem in phemio metaphisice soli illi docent qui
per causas et principia docent. ideo de causis sciē-
tie istius libri antequam ad textum accedamus est vi-
tendum. Notandum igitur quod sciētie huius li-
bri quattuor sunt cause. scilicet materialis formalis efficiēs et fina-
lis. Causa materialis siue subiectum est nature duodecim anima-
liū. scilicet Leonis. aquile. serpentis. et sic de alijs ut patebit in processu
huius libri. Causa formalis est hic duplex sicut alibi. scilicet forma
tractatus et forma tractandi. forma tractatus consistit in diuisi-
one et distinctione huius libri. forma tractandi est modus agen-
di. in hoc libro qui est metricus. Causa efficiēs sciētie huius li-
bri dicitur fuisse magister Theobaldus doctor et episcopus qui
istum librum simpliciter verbis proposuit. nolens per hanc obscuram extolli
et exaltari. Causa finalis est utilitas libri. Unde utilitas libri est.
ut plecto hoc libro discamus virtutes amare. vicia fugere et bo-
nis modis inherere. Virtutes inquam cardinales et principales que
sunt. prudentia. iusticia. temperantia. et fortitudo. vicia inquam fu-
giamus. que sunt. superbia. auaricia. gula. luxuria. et alia que per ani-
malia tenorantur. Ut utilitas huius libri est. ut plecto isto libro
sciamus quod christus per naturam leonis. et dyabolus per naturam vul-
pis designatur. et ita de singulis suo modo. Item nota quod prius sciē-
tia duplici parti philosophie supponitur. et hoc secundum diuersam eius
considerationem. Unde in quantum considerat seu tractat de naturis
animalium. sic supponitur philosophie naturali. quod philosophus
tractat in philosophia naturali de naturis animalium. Sed in quantum
considerat seu tractat de vicijs fugiendis. et virtutibus imitan-
dis sic supponitur philosophie morali. Item nota quod intentio auctoris
preceptis ad diuinam paginam securius accedamus. Alio modo inten-
tio auctoris est duodecim animalium naturas describere. et figuras
illarum naturarum dicere. Tercio modo intentio auctoris est christianos
in hoc libro a vicijs retrahere. et ad virtutes. et principaliter ad
istas quattuor. scilicet iusticiam temperantiam fortitudinem et pruden-
tiam que vtprius patuit dicuntur quattuor virtutes cardinales. Item
nota quod titulus huius libri est iste. Incipit phisiologus theobaldi epi-
scopi tractatus de naturis duodecim animalium. Et dicitur phisiologus a phisice grece.
quod est natus et colorem et logos sermo. quasi sermo de natura

Aliter

De leone

Res leo naturas z tres habet inde figuras:

Quas ego xpe tibi bisseño carmie scripsi.

Altera diuini memorat aialia libri.

De quib? apposui que rursus mistica noui

Temptas diuersi si possim scribere metris.

Et numeru solidu zplent animalia solum:

Iste liber cuius subiectum visum diuiditur prima sui diuisione in duodecim partes principales. fm qz hic sunt duodecim capitula. partes patebunt per ordinem in processu libri. Et hec diuisio huius libri est generalis. Prima em pars diuiditur in duas. Primo enim probemissat. Secundo exequitur ibi. Nam leo stans fortis. Prima adhuc in duas. Nam primo ostendit qz velit describere duodeci animalium naturas. Secundo respōdet tacite questionī ostendendo ad quid iste nature animalium valeant. ibi. Altera diuini. Prima adhuc in duas. Nam pmo facit quod dictum est. scdo ostēdit se velle tenere diuersū genus metroz. ibi. Temptans diuersis. Dicit ergo primo sic. D xpe leo habet tres naturas. z etiam tres pprietates. qz naturas ego theobaldus seru? tuus scripsi tibi. hoc est ad laudem tuam bisseño carmine. id est duodeno metro. Nota qz autor iste sequitur partim boetium de consolatione philosophie. ponendo diuersa genera metroz. Tunc ibi. Altera diuini. Hic autor m det tacite puestioni. Possit em aliquis dicere. ad quid valet qz autor iste tractat de naturis duodecim animalium. ad hoc respondet z dicit. qz diuini libri. id est theologici memorant alia animalia. scilicet duodecim apostolos. Unde sicut duodecim sunt apostoli. sic duodecim sunt animalia de qb? in pnti libro pagie. Et sicut xps ē tredecim? inter aplos qz est eoz rex z dñs. sic leo est rex feraz. z est tredecimū al? inter ista duodecim animalia. de quibus

ego theobald^o apposui rursus illa que sciui mystica & allegorica
Tunc ibi. Temprans diuersis. Autor ostēdit q̄ in hoc
libello velit seruare diuersa genera metroꝝ dicens sic ego theo/
baldus tempro hūc librum ꝑ scribere diuersis generibus metro
rum & duo decim aialia cōplent siue ꝑficiūt nūm soliduz. i. nūm
duo denariū. Valiter ꝑt legi ille textus. s. Et nūm solidū. sic q̄
ista aialia ꝑplet nūm solidū. i. nūm duo denariū. & solū. i. vnita
tem. sic q̄ hic determinatur de naturis tredecia aialium

N Am leo stās fortis sup̄ alta cacumia mōtis.

Qualicūq; via vallis descendit ad yma

Sivenatoꝝe ꝑ naris sentit odorē

Cauda cūcta linit que pes vestigia figit.

Quatenus inde suū non possit cernere lustrum

Natus nō vigilat dñi sol se tercio girat

Sed dans rugitū pater eius suscitāt ip̄m

Tunc quasi viuiscit & sensus quinq; capescit

Et quotiens dormit nūq̄ sua lumina claudit

Finito ꝑhemio autor exequit̄ intentū. incipiens libꝛū suuz
a leone. Et diuiditur in duas ꝑtes. Nam ꝑmo ponit historias
& scdo ponit allegoriam. Secūda ibi. Sic tibi q̄ celsi. Et dī
cit ꝑmo sic q̄ leo habet tres naturas. ꝑma natura leonis est q̄ ha
bitat in mōte altiori quē ꝑt inuenire & quantūcūq; via sit lō/
ga ipse descendit & nititur descendere ad vallem. & si forte venato
re sentiat moꝝ cū cauda sua vestigia suoz pedum delet. ne ꝑ ea
venatoꝝ comꝑreat suum lustrum. Secūda natura leonis
est q̄ generat puerum mortuum seu dormientem vsq; in terciuz
diem natiuitatis sue & tunc pater pueri genti ꝑe dolore videns

puerum semiuluum. rugicum maximum emittit circa ipsum. Et sic puerum suscitatur tanquam somno. et ipse puer seu catulus leonis incipit capere quinque sensus exteriores. scilicet. visum auditum gustum tactum et olfactum. Tercia natura leonis est quod nunquam dormit clausis oculis. sed semper dormit oculis apertis. quando dormit. Nota quod autor merito primo determinat de natura leonis. quia secundum philosophum in libro de animalibus. leo est rex omnium animalium et ferarum.

Ecce tibi qui celsi residens in culmine celi.

Cum libuit tandem terrenam visere partem

Ut genus humanum renouares crimine lapsam.

Non penitus notum fuit ulli demoniorum.

Viscera marie tibi christe fuisse cubile

Et qui te genuit triduum post surgere fecit.

Cum mortis vindex mortem crucis in subires

Tu nos custodes qui nullo tempore dormis.

Peruigil ut pastor ne dirigat de grege rector.

Hic autor ponit consequenter allegorias de natura leonis dicentes sic sicut leo habitat in alto monte. sic christus spiritualis leo habitat in summo celo. Unde dicitur. Ego in altissimis habito. Et sicut leo cum descendit de monte delet vestigia pedum ne venator reperiat ea. sic christus quando de celo descendit in uterum virginis marie gloriose. ut redimeret genus humanum per incarnationem. sic occultauit se christus quod nullus dyabolorum nouit christum esse filium dei aut natum ex maria virgine. Secunda natura leonis sic comparatur christo. quia sicut leo post triduum dicitur suscitatur puerum mortuum. sic postquam iudei crucifixerunt christum. iacuit

mortuus in sepulchro vsq; in tertium diem. ⁊ tertia die resuscitauit eum pater in diuinis per talem vocem. Exurge gloria mea exurge psalterium ⁊ cythara. Tercia natura leonis sic comparatur xpo. Nam sicut leo quando dormit nunq; claudit oculos suos. sic xps nunq; claudit oculos misericordie sue. s; sp; vigilat ⁊ custodit nos vt puigil ⁊ bonus pastor. vt raptor. i. dyabolus no rapiat aliquem de suo grege. vn̄ psalmista. Ecce no dormitabit neq; dormiet qui custodit israhel. Et in euangelio. Ego sum pastor ⁊ bonus qui pasco oues meas corpe. ⁊ p ouib; meis pono animam meam. Item sicut leo nunq; dormit clausis oculis. sic xps q̄uis corpe in cruce dormiisset. tamen vigilabat sedes ad dexteram dei patris omnipotentis. ⁊ hoc mentaliter. vn̄ ipse dicit. Ego dormiui. ⁊ cor meum vigilauit. Item notandum q; leo onis. dicit ab isto verbo leo les lere. qd̄ idem e; q̄clere. in simplici tamen non visitatum. Nam sicut leo delet alia animalia. sic xps delet omnes aduersarios suos. s; peccatores. vn̄ in euangelio. Item maledic in igne eternu. qui vob; pater est ab origine mundi. Item psalmista. Sic sicut cera a facie ignis. sic periat peccatores a facie domini. Item alibi. Uticit leo de tribu iuda. Item sicut leo delet alia animalia. sic xps delet peccata ab adama nobis innata. vn̄ Joannes. Ecce agnus dei q; tollit peccata mundi.

De aquila

Se ferunt aquilam super omne volatile primam.

Que se sic renouat quando senecta grauat

Bons ubi sit querit qui nunquam surgere desit

It super hunc celo fitq; propinqua deo

Tunc sibi sol ambas accendit feruidus alas

Et minuit grandes alleuiatq; graues

Tunc quoq; caligo consumitur igne propinquo

Quam confert oculis vita vetusta suis

^(pat) ^{Cadit} ^{in pont} ^{le motte by}
Dorruit & liquidis se mergit fontis in undis

^{lyta} ^{sub} ^(pat)
Atq; cadit mido sic noua fit subito:

^(?) ^{sub}
Est autē rostrū quo capitur esca rotundum.

^{lyta} ^{sub}
Tix valet ex aliquo sumere pauca cito

^{lyta} ^{sub}
Sed feriens petram v'l mordēs vt solet escam

^{lyta} ^{sub}
Os terit obliquū sic capit in cibum

In hac secūda distinctione autor procedit metro primo trāmetro. & secundo pentametro. in quā autor ait de aquila ponēdo naturas eius. Et diuiditur presens pars in duas partes. nā primo ponit sensum historicum seu historiam de naturis aquile. & secundo ponit sensum allegoricum sine allegoriam. secunda ibi. Est homo peccatis. Dicit ergo primo sic. Aquila est talis nature q; quando seneca granatur. seu quando est nimis senex. tunc ex instinctu nature nō scit se posse renouari. & querit fontem qui nūq; cessat manare. que aquila reperto fonte. incipit recte volare verius nubes iuxta speram ignis. & tūc facit concussionē alarum suarum & penne eius ex alarum concussionē p radios solares comburantur. & oculi eius amittunt priorē caliginem. & illis alis combustis cadit iterato ad fontem a q; volant. & sic anti que penne descendunt ab ea & crescūt sibi noue. Tunc ibi Est autē rostrum. Autor subdit secūda naturā aq;le dicens. q; aq;la habet quandoq; rostrum nimis incuruatum & obliquum a deo q; non potest comedere. & tunc vadit ad petram & rostrum suum presens incuruātū parit contra eandem & mordet petram velut cibum. & sic curuitas antiqui rostri decidit & minuitur. & sic ipsa iuuenescit. & potest comedere. Notandum circa primum versum vbi dicitur. Esse ferunt tē. q; aliqui dicunt aquilam esse primam inter aues. quia primo creata est. Alij dicunt eam esse primam. non hoc modo. Sed quia nobilior et altius volat alijs auibus.

Et homo peccis que sūt ab origine matris

nificant aiā mortuā in peccat' maris inq̄ tripliciter hoc ē per
tria que ad penitentiā req̄runt. scz p̄ cordis cōtritiōē. oris con/
fessionē. et opis satisfactiōē sit renouatus in xp̄o. Itē nota
q̄ sicut aquila pcutiendo rostrū antiquū contra petrā idem expo
nit sicutia peccator pcutiēdo ad petrā qui est xp̄s per huiles orō
nes et deprecationes cōficiendo peccā deponit os obliquū hoc ē pec
catum sic q̄ post hoc valet capere cibū id est grām dei. Un̄ q̄ p̄ pe
tram significat xp̄us ostendit aplūs. Petra aut̄ erat xp̄us. sic ergo
vetus hō per peccm̄. iam nouus effcūs p̄ penitentiā comedit pa/
nem erūtē suauē et dulcē sup̄ oīa mella hoc est corpus xp̄i. et xp̄s
est cibus sine morte hoc est dicit q̄ quicūq̄ hō digne vitur h̄ pa
ne. i. corpore dñico nō moriet̄ morte p̄petua. Unde in euāgelio
Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. si q̄s māducauerit et
hoc pane viuet in eternū. Itē nota q̄ adhuc sunt aliquē pprie
tates ip̄ius aquile de q̄bus autor nō facit mēsiōē quas ph̄us
ponit in libro de aiālibus. Quar̄ prima ē q̄ aquila ceteris vola
tilibus altius volat. videns in aquis pisces. et lepores in siluis
Un̄ sicut aquila ceteris volatilib' altius volat. ita sapiētia est
altior om̄i ph̄sia. Et sic xp̄us etiā qui p̄ aquilā significat in celo
habitat. Un̄ ego in altissimis habito et p̄nus meus in colūna
nubis. Et sicut aquila pisces videt in aquis. et lepores in siluis
sic xp̄us inspicit et cognoscit secreta cordiū. Un̄ salomon hō vi
det in facie. xp̄us aut̄ intuet̄ cor. Ideo etiā ioh̄es euāgelista in
sp̄e aquile describit. qz ipse ceteris secreta dei vidit qz dilectior
fuit p̄ alijs teo. Sc̄da natura aq̄le est q̄ ipa p̄ducit tm̄ tres
pueros quos facit inspicere radios solares. et quicūq̄ stabiliter
nō inspicit illos illum proicit ex nido tanq̄ nō valentem. Sic
etiā xp̄us qui p̄ aquilam significat habet tres pueros. scilicet
triplices hoīes xp̄ianos videlicet iudeos et gentiles. et quicūq̄
istorū nō intuetur solis radiū stabiliter et diligenter. id ē qui
cumq̄ nō habuerit fidem in deum seu nō firmiter crediderit duo
decim fidei articulos illam eicit ex nido hoc est ex regno celozuz
ipm̄ eternaliter condēnando. Tercia nature ip̄ius aquile est q̄
cum pulli sui creuerint ipa volat sup̄ eos dando eis exemplum
volandi. et sic nititur eos trahere ad volandum. Sicut etiā qui
libet homo qui pest̄ alijs exemplū bonum debet dare subdit̄ vt
eos trahat ad consimile faciendū. Item aquila dicit̄ ab aquī
los grece quod est acucies latine. quia acuit rostrum suū deponē

do curuitatem eius. Unde Iesus. Non auis est aquila volitans
sublimius vlla.

De serpente.

Am senex serpens nouus esse gaudet
Atq; ieiunans macrum corpus pborret
Pellis effeta tremit euacuata
Ossa cum nervis sola manent
Querit angustum lapidisq; foramen.
Tix mouens se veniensq; tandem.
Inde ptransit spoliat carnemq; vetustam
Quoslibet riuos repetens aquar
Ut sitim pellat euomit ille virus ante
In aquis ergo minus hñc timebis absq; veneno
Si virum quēquā sine veste spectat
Longius serpens vt ab igne recedit
Sed videns illum qui fert amictū surgit in illū
Quē vir vt vincat psequiturq; multum
Colligens corpus facit indescurum
Terticis vtro tenet vsq; curam ne moriatur

In hac tertia distinctiōe ostendit naturas serpentis Et diuidit in
duas. nā pmo ponit sensuz hystoriciū. scdo ponit sensuz allego-
ricū seu allegoriā. scda ibi fonte q̄ sacro. Dicit ḡ pmo sic q̄ ser-
pens hēt q̄tuor naturas. pma ē q̄ qn serpens senescit pze nimio
senio oculi eius caligat. Et qn vult iuuenescē ieiunat q̄ dragin-
ta dieb' et sic in tm macerat q̄ pellis eius efficit rugosa et laxat
p macerationē. Post h̄ querit foramē artū et p̄trāit illud et sic
dimittit pellē manere in foramē sic q̄ iuuenescit. Scda natura
serpentis est q̄ cū patit magnā sitim ad repellendū eam vadit ad
aquā anq̄z tm intrat aquā enomit ome venenū qd hēt in corpe.
Tercia natura serpentis ē q̄ dū videt hoīem nudū illū fugit oīo
sed dū videt hoīem vestib' indurū illū aggredit'. et q̄tū pōt niri-
tur inficere. Quarta natura serpentis ē q̄ qn pcurit vel timet inf-
fici tūc plus custodit caput q̄z totū corpus. Tū pzo maiori de-
fensione cōponit tē toto corpe suo scutū. Et in medio ponit ca-
put exponēdo sic totū corpus vt tm saluificet caput qz q̄dū
caput suū manet illesuz pōt viuere qz in capite ipius ē vita sua.

Fonte qui sacro semel es renouatus.

Denuo si peccas tunc silicernus extas.

Argo sis semp imitator anguis dum veterascis.

Sit cibus parcus vt minuatur artus.

Unde cum mādis paupes iuuabis.

Penitens desle dño quoqz sepe dic miserere

Signat hunc callem lapidis foramen

Signat et xpm petra nancz p ipm:

Et nouus quisqz caput atqz finē vitæ carentē.

^{ante} ^{p. 17} ¹⁷⁰ ¹⁷¹
Luius ad excelsum veniendo templū.

^{ponas} ^{part} ¹⁷¹ ¹⁷²
Ut bibas sacrum beatūqz verbum.

¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵
Quomas primū quod hēs nociūū corde venenū.

¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹
Corde sunt ire magis angue noctue

¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³
Et velut matres odium creantes

¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷
Corde sunt rixe bone nō amice inuidieqz

¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹
Corde conceptis furtijs superbis

¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵
Et coequales suposqz contēnis venenis

¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹
Plena sunt istis alijsqz multis corda

²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³
Corde man et fraus et cupiditas vbiqz

²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷
Rijs quidē purus quasi veste nudus

²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹
Demonēs anguis tipicus fugabis.

²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵
Noctis vt cecās reprimit tenebras orbita solis

²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹
Sed tamē magnas paciēre pugnas

²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³
Atqz dum viues in agōne vigēs aūtoz

²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷
Unde serpentē imitare prudens verticis

²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹
Tis nonam vitam sine fine dignam

^{ad offensa}
Semper illesum caput est habendum

¹⁰⁰
Hocq; caput dico qd habes in pncipe xpo:

¹⁰⁰
Dic auto: ponit allegoriam seu sensu allegoricu de serpente aut de natura serpentu dicens sic. q p serpentem designatur peccator. qui du desiderat innouari debet ad modu serpentis ieiunare quadraginta diebus corpus suu sic castigando debet etia qn reficit corpus suu esse memor pauperum. deum debet q̄rere petram. id est xpm vel sacerdotē eius loco xpi positum cui confiteat omnia peccā sua. sic ergo t̄nsit p aru forame lapidis. quando penitētia in cordis p̄ritōe agit atq; erubescētia in peccōz suor cōfessione sustinet. t̄ strictam viam in opis satisfactōe tenet Et iste serpens relinquit pellem antiquā t̄ prauā vitam. fitq; nouus i xpo t̄ p hanc vitam requirit vitam eternā. Unde domin' in euāgelio. Arta est via que ducit ad vitam t̄ pauci pambulant eam. Ite paulus. Arta est via que ducit nos sursum. plana vero t̄ spaciōsa que ducit nos ad infernum. Item sicut serpens euomit virus seu venenū quando vult bibere aquā. sic hō qui vult ire ad audiendū missam vel verbum dei p qd sitis. id est virtutum ignorantia repellitur debet prius euomere cordis venenū qd multum est impeditū sicut est ira que generat odium veluti mat filium. Unde catho. Ira odium generat. t̄ ideo ira est mater odij. quia sicut mater educit filium. sic ira fouet t̄ innouat odium Est enim odium ira inueterata. Sed ira est ebullitio sanguinis circa cor s̄m philosophum. Sed s̄m ysiderum Ira est impetus animi recte discretionis impediens iudiciū. Vel aliter s̄m alios. Ira est vehemens passio cū appetitu vindicte. sic etiā rixas superbia t̄ alia huiusmodi peccata. vocat hic autor venena. sicut enim corpus veneno intorricatur. sic anima peccatis inuoluta eterna morte damnatur. Nota q in proposito de ira per vicium. Un nō q duplex est ira. scilicet ira p vicium t̄ ira p zelum. Un ira p vicium est qn quis irascitur intendēs dare vindictā ratione vel iudicio rationis nō p̄discernēte. Sed ira p zelum est qn quis irascitur. vel iratam faciem p̄tendit iudicio rationis p̄cedēte. Et de tali ira dicitur in psalterio. Irascimini t̄ nolite peccare. Item sicut serpens fugit nudum hominem. t̄ vestitum nititur ledere. ita prius homo in paradiso. videlicet cum nudus erat. omni malo cum dyabolus timuit. Et postquam per malam suggestio /

onē deceptus fuit accessit eū et momo: dicit ipm per peccm. Sic
diabolus antiquus serps hoīem nudū a peccatū et emūdātū a
vicijs fugit et vestitūm peccatū ledit inq̄strum p̄or morte eterna.
Nam p̄pterea recte dicitur auto: sicut radij solares fugant ymbro/
sitate noctis. simili mō homo mūdus a peccatū fugat a se demo/
nem. attri optet ipm adhuc hēre pugnas et diūlas tribulatioes
p̄ totam vitā tanq̄ hō certans in agone. Un̄ iob. Milicia ē vi/
ta hoīs sup̄ terrā. Et alibi. Qui legitime certauerit coronabit.

Item serpens totū corpus suū exponit lesioni vt caput opti/
neat illesum ad fines ne moriat. Sili modo dēt et vtiq̄ tenet
vnusquisq̄ xpianus totam vitā t̄palem exponere p̄ capite. i. pro
xpo. Un̄ xps est oīm xpianoz caput. et xpiani ecōtra sunt mem/
bra ipius. si ḡ aliq̄s veller impugnare fidē xpianā hō xpianus
deberet exponere totū corpus p̄ capite. et potius mori q̄ xpm de/
negare. Multi em̄ scōz mortui sūt pro fide: sed eterna receperūt
retributionē. Nota q̄ adhuc sūt alienature serpētis q̄s p̄sus
in libro de aialibus recitat. Quarū vna est q̄ serps hēt linguā
diuisam ad modū duoz digitoz qd̄ sic exponit allegorice. Ali/
qui sunt hoīes duas linguas hēntes qui scz in p̄ntia aliquozuz
loquūtur bona. et in absentia eozūdē de ipis loquūtur mala de/
tractorie. et isti bilingues veluti serpētis vitadi et fugiedi sunt
nec in aliquo credendi. Itē alia natura serpētis est scz q̄ qñ ali/
quis dormit in cāpo apto ore illius os intrat. Cuius rō est q̄a
serps frigide ē nature et anhelitus hoīs est calidus. ergo q̄stuz
pōt nitē appropinq̄re anhelitui hoīs et inueniēs. tūc os aptuz
intrat ipm. Sic hoīes aliq̄ qñ audiūt aliq̄ p̄dicantē aut do/
centē in s̄bis ipius capiūt eum rephendo s̄ba sua.

De formica.

quod dicitur in libro de animalibus
Xemplū nobis prebet formica laboris

quod dicitur in libro de animalibus
Quādo suo solitum portat in ore cibum.

quod dicitur in libro de animalibus
Inq̄ suis factis res monstrat sp̄iales.

quod dicitur in libro de animalibus
Quas quia iudeus nō amat inde reus.

Et valeat brume fieri secura future.

Dum calor in terra nō requiescit ea.

Nosq; laboremus fratres dum tempus habemus.

Securi fieri tempe iudicij spernit

.i. formica .i. grana .i. colligit .i. iuuat .i. gna ordeacea

Hec frumenta legit si comperit ordea.

Tuq; nouam legem collige nō veterem

Sed ne de pluuijs aspsium germinet vdis

Aut id ne pereat esse quod hec nequeat

Granū quodq; legit prudens formica

Hoc est quod binas lex habet vna vias bipcit

Que terrēna sonat simul et celestia donat

Nunc mentē pascit et modo corpus alit

Mos vt lex repleat famis formido recedat

Tempe iudicij quod simile est hyemi

In hac q̄rta distinctōe autor dēterminat de naturā formice. Et diuidit ista ps in tres sm q̄ tres ponit naturas formice. Secūda ibi. Hec frumēta legit. Tercia ibi Sed ne de pluuijs. Prima pars adhuc in duas. nā primo ponit hystoria. et scdo allegoria scda ibi. Nosq; laborem. Et de p̄mo sic q̄ formica dat nobis exēplū laborādi in eo q̄ portat cibū suū in ore eius in estate assidue laborādo vt in hyeme sit secura et in suis gestis siue factis mirat res sp̄iales q̄s res q̄ sequit saluabit. et q̄ iudens ipas nō sequit nec amat: reus ē eterne dānatois. Tūc ibi. Nosq; la

torum. Autor ponit allegoriam de ista prima natura formice. Dominus
quo formica per suas naturas dat nobis exemplum viuendi prudenter.
et quomodo suis factis res ostendit spirituales. Vnde debemus formicam sequi sicut
enim ipsa tempore estiuo laborare non cessat sed grana colligit ut in hieme sit
secura. aut etiam ne fame pereat dum non potest laborare. sic et sibi modo homo de-
bet laborare in tempore gratie. hoc est in presenti uita bene faciendo. ut in hieme
scilicet post mortem quando ista temporis iudicij finalis non pereat fame hoc est non
daneat. unde sapiens. Ubi quis piger dormis. surge de sono et uade ad
formicam et discite sapientiam quam parat in estate escam. et congregat in messe
cibum quem comedat in hieme. Sic ergo tu homo non debes cessare ab
opere bono dum uiuis. si enim neglexeris ad te tibi hiems in qua non po-
tes opari. et fiet tibi sicut uirginibus fatuis. que oleum secum summe neg-
lexerunt. a prudentibus pro rogantes oleum que eis negauerunt. Sicut
etiam sicut diues qui in uita hac iduebat purpura. et epulabatur
splendide neglexit bene facere. Nunc autem in inferno sepulchrum. gutta aque
negat sibi Ite dicit salomone. Qui ociatur in estate medicabit in
hieme. hoc est in nouissimo die iudicij. et non dabitur ei. Nota
autem intendit homo nos ducere ad opera eterna dum uiuimus. unde per ista
tem intelligitur uita. et per hiemem mortis intelligitur. Dicit enim gre-
gorius in quadam omelia super illo euangelio. Sile est regnum celorum ecce per-
gibet. Nos ergo fratres karissimi solliciti ista cogitemus ne nobis in uacuis
tempora fuerit et quam bene uiuere quam propellimur de corpore exire. Me-
morate quod scripturas dicat. orate ne fuga uestra fiat hieme. et sabbo per
legis mandata quam in sabbo abulare non licet. hiems quoque ad abula-
re dum etiam est impedimentum quia gressus abulacium asperitas frigoris co-
stringit. ait ergo. Orate ne fiat fuga uestra hieme. etc. ac si aperte dicat ui-
dete ne tunc queratis peccata uestra fugam quam non habetis abulare. id est tempus
erit ut est metuenda. Ista redemptoris nostri ammonitio. an oculos
nostros metales seponenda que ait. Vigilate itaque quia nescitis diem
neque horam que dominus uester uenturus sit. Tunc ibi. Deceumera le-
git. Hec secunda pars in qua autor ponit secundam naturam. formice. et di-
uidit ista pars in duas. nam primo ponit historiam. secundo allegoriam
subiungendo. secunda ibi. Tu quoque nouam legem. et legat presertim. Et dicit
autor sic. Secunda natura formice talis est. dum formica ad mes-
sem tendit colligendo grana in foramen suum. spernit grana ordeacea.
quae spera sunt nec nature sue uenientia. Strana pro triticea colligit
quae suauia sunt. sic homo diligere debet sacra scriptura. que a se sue pluit. Si-
cut enim granum in terra seminat. Ita scriptura sacra et angelici in corde
b i

b^o fidelium scinet. et dicitur homo fugere grana or deacea. h^o est mala opa. q^u
 aie sue obsit. vñ merito p^{er} g^{ra}na intelligit sacra scriptura. p^{er} cauerna
 suo meoria. et mes hois in q^u g^{ra}nu. i. sacra scripta obfuaat. Itē sic
 hō p^{ro}bae dicitur malū eligēdo bonū. vt antiquā legē quā in dei ser
 uauerit et fuat spernat. legē aut nouā fuer. Eadē vita et opa se/
 quēdo. Nota q^{uod} lex antiq^u erat figura noue legis. et lex noua est fi/
 guratū. Venere figurato cessat figura figurati Itē si figura ali
 e^{ius} rei est bona et fuat tūc multo mag^{is} dicitur figurari figuratū. q^{uod} meli^{us}
 vñ paulus. scda ad corintheos 3° ca^{pitulo} dicit sic. L^{ex} occidit sp^{iritu}s
 aut viuificat. vbi p^{er} l^{ex}am intelligit antiq^u lex. siue antiq^uu testamētū
 et p^{er} sp^{iritu}m intelligit noua lex. siue nouū testamētū. Tūcibi. Sz
 ne de pluuijs. Nec est scia ps in q^u ponit tertia nata formice. Et
 didit in duas pres. Nā p^{ri}mo ponit historā. et 2° ponit allegoriā
 scda ps ibi hoc ē q^{uod} bias: legat pres sil. et inia tal. q^{uod} scia nata
 formice ē. postq^{uam} spreuerit g^{ra}na alpa et colligerit g^{ra}na suauia i suū
 atrū. tūc vnū q^{uod} dicitur g^{ra}noz didit in duas pres ad finē. ne g^{ra}na col
 lecta ex madefactōe pullulēt v^{el} putrefiant. sic p^{er} silū mō. vna lex. s.
 noua didit in duas vias vna via est dilige xpm. et illa pascit ai
 mā. Alia via noue leg^{is} q^{uod} sonat terrena ē dilige primū. Si g^{ra}no
 ua lex h^{oc} mō nō diuideret. tūc xpm diligerem^{us} et nō primū l^{ex} con
 tra. Nota q^{uod} ille text^{us} Que terrena sonat. adhuc alit pōt ex poi
 sez vna lex p^{er} duas pres v^{el} vias. Tūc enī docet q^{uod} ad terrena p^{er}
 nēt. tū q^{uod} ad celestia vt possis dimoscē q^{uod} sit h^{oc} mūdi gl^{oria}. et q^{uod} celest^{is}
 et hac p^{er} sideratōe vni^{us} et etiā alterius sic ābules in hac vita. vt nō
 amittas eternā. Itē nota q^{uod} adhuc ē alia nata formice quā au.
 h^{oc} nō ponit. s. q^{uod} reā via solet incedē ad messē. sic q^{uod}libet xpian^{us} etiā
 dicitur incedere p^{er} virtutes. ne iterdū declinet ad vnā p^{ar}te. s. defectū. nec
 ad aliā. s. habūdātā. s. dicitur p^{re}cedat. Itē nō q^{uod} foros grece q^{uod}
 ē ferrelatie. et mica. ce. dicitur formica q^{uod} dā xpmis. q^{uod} terēs micas ā
 nonne Ud dicitur a foro as are. et mica ce. q^{uod} micas sarris vorat. et
 terebrat ne germinet. et hoc formicetū ti. p^{er} eodē. i. locus formi/
 carū. et formicū a. ū. et formicari^{us} a. ū. i. ad formicas p^{er}tinens.

De vulpe

Lena colis multis vocitat s^{ed} dola vulpes

Et ante fugit agricola nā capit altilia

^{vulpes} ^{quid} ^{scilicet} ^{ars} ^{est} ^{ibi}
Sin habet illa famē qz desit inuenit artem
^{acti} ^{scilicet} ^{valeat} ^{scilicet} ^{scilicet}
Qua sibi cātantes p̄dēre possit aues.
In terrā scissam se tēdit lirāqz supinam
Et q̄si sit mortua flāmia nulla trahit
Corni aut ater coruus putat eē cadauer
Insidet vt comedat morsibus excoziat.
Illa leuis surgit subitoqz volatile sumit
Dentibus /z tristem reddit edēdo necē

In hac quita distinctōe au. teriat de q̄nto aiali qd̄ d̄r vulpes
 Et diuidit ista ps in duas. nā p̄mo ponit naturā vulpis. 2.
 ponit allegoriā eiusdē. scda ps ibi. In tenet duplā. P̄ria adhuc
 in duas. nā p̄mo ponit intētū. 7 2. exēgtur ibi Sin h̄z illa famē
 Dicit ḡ p̄mo sic. q̄ vulpes ē al̄ fraudulētū quā agricola odit. qz
 capit altilia. 7 si parit eluriam. co q̄ sibi desit altilia p̄ naturā in
 uenit artē 7 dolū. qua arte valeat p̄prehēdere aues. scz vadit ad
 locū vbi aues solent congregari p̄pter cadauera 7 exēdit se iacē
 do supra dorsum veluti mortua. non trahendo anhelitum. Cor
 nix autem vel coruus videns ipsam sic iacere. estimat cadaueres
 se. 7 accedens ad eam nititur comedere vulpem. vulpes vero per
 cipiens approximationem corui. cito surgit 7 capit ipsum.
 Nota q̄ auhuc sunt alie nature vulpis Prima est. q̄ vulpes gal
 lis 7 gallinis est maxime inimica Solet enim quando adest eis
 videns eos cantantes rapere per collum. Item alia est natu
 ra eius. q̄ raro currit in via sed secus viam. Itē alia est natu
 ra eius. quando non potest canem effugere seu enagere. tunc ca
 dit ante eum. 7 incipit eum eo ludere. ac si esset canis. 7 si canis lu
 de nō velit. sz eam capere seu mordere. tunc vulpes regit collū et
 gutt̄ suū cū caudā sua Cū igit̄ canis putat eā cape p̄ gutt̄. capit eā
 p̄ caudā eius. nihil retinēs nisi crines caudē. 7 sic vulpes effugit

et erudit. Alia natura vulpis e qñ cadit i picipiũ aliqd. ex q nō
estimat se posse euadere. moꝝ dēdo aputat. p pũ pedē. ⁊ sic tribus
pedibus tm recedit ⁊ euadit. Ista aut vltima natura seu astucia
vulpis ad bonā significatōez interpretatur. ⁊ accipit sic. videlz ve
l euā. dicit. Si man⁹ tua vel pes tu⁹ scandalizat te puce a te. me
lius em est vna manu vel vno pede intrare regnũ celoꝝ. qz duo
bus pedibus vl manib⁹ ire in gehēnam. In alijs aut volis isti
nial fecat nob varia ⁊ diuisa recep⁹ hoiz pfdioꝝ ⁊ etiā dyaboli.

dyaboli
fraude
Nde tenet duplā quā pdest nosce figurā

fraude
Est zabylo simil⁹ par aliqñ viris.

fraude
Mortuus est vere q mortē fecit habere

fraude
Nos ⁊ dissimulat q mala nō faciat:

fraude
Quius edit carnē q rē facit ois inanē.

fraude
Hoc est pccm quodlibet atqz malū

fraude
Quē tñc deglutit cū secū adlaterā ducit.

fraude
Demō ab insidijs vulpecule simil⁹

fraude
Et cū fraude viri sūt vulpis noie digni

fraude
Quales hoc omēs tpe sūt homines

fraude
Flantes ore bona sz mala corde gerunt

fraude
Herodesqz fuit q xpm querere iussit.

fraude
Credere se similās pdere dissimilans.

fraude
Dicantoz ponit allegoriā ipsi⁹ vulpis. ⁊ didit ista ps i duaz
ptes fm q au. ⁊ par naturā vulpis dya⁹ pmo mō. scdo aut mō

spat ipsam fraudulentis viris. ibi. Et cū fraude viri. Legātur
tri partes siml. ⁊ est inia talis. q̄ vulpes hz duplicē figurā. hoc ē
duplicem allegoriam. quā p̄ficum est cognouisse. Est em̄ vul
pes aliq̄n silis dyabolo. ⁊ aliq̄n viris fraudulentis. Tūc ibi.
Mortuus est vere. Cōparat au. p̄mo vulpē dyabolo dices. q̄
dyabolus q̄ induxit nob mortē dū p̄mi parētes ex eius sugge
stione. transgressi sūt mādatū. in hoc q̄ comederūt de ligno vetē
do mortuus est. hoc est supatus. s. dū dominus n̄ hiesus x̄ps in
ligno crucis moriebatur. ⁊ sic mortuus est ille qui fecit nos ha
bere mortē. hoc est q̄ posuit nos in viā dānatōis eterne. p̄ causā
ade. ⁊ iste dyabol⁹ adhuc dissimulat. q̄ nos nō temptat. vñ recte
sicut vulpes fingēs se mortuā p̄ponit aubus carnes suā decipit
anes. sic dyabolus p̄ponēs hoibus vitā longā delectatōes murr
di. ⁊ peccator. ⁊ fortitudinē cōp̄ris quas hō putās se detere
plere. fraudulēter rapit ipsū ad infernū. Tūc ponit scōdam com
patōem vulpis ad hoies fraudulentos. ibi. Et cū fraude viri. di
cens q̄ hoies fraudulentis sūt digni p̄pari vulpi. q̄les homines
cōiter nunc sunt. Dicūt enim ore bonā. s. in absētia hois dicūt
mala ⁊ scandala. Subdit q̄ herodes fuit vnus de istis q̄ silant
se credere. ⁊ dissilauit se x̄pm velle occidere. an⁹ tñ oppositū dñs
in cōrde habuit. nā tribus magis veniētibus in hierl̄z dixit ad
eos. Itē diligēter inq̄rentes de puero. ⁊ cū reuersi fueritis renūcia
te mihi vt ego veniēs adorem eū. Itē nō q̄ autor noster rephert
dit vicū detractōis. vñ detractio siml̄ beatū angustīnū est q̄cqd
mali retro dicit de p̄mo. sine intentōe emēdatōis. vñ euntā di
ciū. hoc vt q̄busdā videt aliq̄n ex ocio sitatis vicio. aliq̄n p̄o ex
veneno inuidie nascit. s. q̄cūq; sit mater filia est neq̄sima ex qua
q; nescit manere sterilis p̄cedit p̄sepe mltimō ples inq̄rat. Cū
nota q̄ detractio valde euntāda est. q; est filia supbie. sicut em̄ ex
deuatōe vni⁹ p̄ris statē ponit de p̄ressio alteri⁹. ⁊ sicut ex ip̄tu vē
ri fit discōoptio dom⁹. sic etiā supbus detrahīt alteri nequeq; sibi.
vñ iacobi q̄rto. Humiliamini in cōspectu dei ⁊ exaltabit vos. No
lite alterutrū detrahē fratres. Itē detractio ē soroz inuidie. sicut
em̄ hō mltū videns vñ a longe vidēs detrahīt q̄ritati rei muno
rē indicādo. vel baculū in aq̄ fractū opinādo. sic inuidus q̄ vi
dit bonū alterius detrahīt sibi. vñ x̄pus de iudeis ait. p̄ eo vt me
diligēt detrahebāt mihi. Itē detractio est ancilla iracundie. sic
cans irat⁹ mor d; aliū. vñ mu. de amotercio. quare nō timuistis
detrahēre seruo meo moyli dixit dñs ad aaron ⁊ maria; iratos

contra moysen. Itē detractō est domestica auaricie. sicut marca/
 tor detrahit aliū maribus cupiditate vēdēdi. Itē detractio ē
 aduocata accidie. sicut piger ad discēdū. doctori detrahit l' doct/
 ne. ⁊ piger ad eūdū detrahit vie. Itē p vocabul' notādū. q a do/
 leo esere. dicit dolus li. equocū. versus. Est dolus equocū dolus
 est prudentia vl' fraus. vl' dolus dicitur a deludo is ere. In do/
 losus. a. ū. i. viciosus vl' fraudulētus. Dolus autē pponit ⁊ di/
 citur subdolus. i. latenter dolosus. ⁊ dicit q̄ si subreus habens do/
 lū. Itē vulpes vulpis est quoddā al' fraudulētū volubile pedi/
 bus raro rectis itineribus pcedēs. ⁊ dicitur a verbo voluo as ē
 ⁊ pes pedis. In vulpecula diminutū Itē creos grece est caro la/
 tine. In coriū i. materia vnde fiunt calcij ocree ⁊ similes. vñ.
 Corrigias coreo dabo logas ex alieno. In decorio as aē. ⁊ exco/
 rio. i. coriū alicui auferre. vñ Excoriaē cotē tor' mūd' neq̄ vnā
 Itē cadaū dī p ethiologia fill' alē. q̄ i caro data hūmib'. Itē za/
 bulus. i. dyabolus. ⁊ interpret' cōtrarius. qz bonis p'riariat. In
 zabolū' a ū. i. dyabolicus. Itē ab isto adūbio sil' veit simulo as
 aē. i. fallē fingere. ⁊ ppe fingere se qd nescit. vel esse qd nō ē. Inde
 p compōem' dissimulare. i. negare se scire qd scit. vl' esse qd est

De ceruo.

Ad dūd

Olegari

duab

Erū⁹ habere duas naturas atq̄ figuras

ad aphorismo par ab illis

Dicitur a phisio qui docet inde logo:

Māq̄ suis grandes cū naribus extrahit angues:

De caueis terre ⁊ latebris ⁊ petre

Quos vocat ac tetra mox feruescēte veneno

Estuat ad liquidas p̄gere fontis aquas

Quas cū forte bibit his plen' toxica vincit

Se inuenēq̄ facit cornua quando iacit.

^{quod} ^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Nos quoq; cū prisci serpentis fraude reuictus

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Virum contrahimur vrimur ⁊ facibus

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Hoc tibi luxuria profert odiūq; vel iram

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Aut etiā nimia eris auaritiā

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Ad fontē viuum debemus currere xpm

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Qui cū nos mūdat sumpta venena fugat

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Et sumus his demptis iuuenes scisq; beati

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Que quasi cornua sunt cū miseris faciunt

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Cornua sūt onera que cerui vertice portant

^{serpens} ^{serpens} ^{serpens}
Sed nō de decori deinde vidētur haberi: Et

In hac sexta distinctione autor ponit naturas cerui. Et diuidit in duas ptes. s̄m q̄ duē sūt nature cerui. secūda pars ibi. Et fluuios tranāt. Prima ps adhuc in duas. nā p̄mo ponit h̄istoriā. ⁊ sc̄do allegoriā. sc̄da ps ibi. Nos quoq; cū prisci. Et dicit p̄mo sic. q̄ p̄ma natura cerui tal̄ est. Ceru⁹ querit antr̄ ali⁹ cuius sp̄ntis. serpens aut̄ later ⁊ abscondit se in cauernis terre. vel in forāmbus terre. ⁊ hoc p̄pter hyemis frigus. q̄ frigidissime nature est. ⁊ p̄pter ceruū que fugit tāq; validū inimicū. ceru⁹ ergo antr̄o inuēto vadit ad aquā ⁊ t̄m sumit de aq̄ q̄ replet. ⁊ tūc rediens emittit aquam bibitam in antrum serpentis. serpens aut̄ tem intendit exire antrum. sed ceruus p̄ nares attrahens deuo/rat serpentem. cuius veneno percepto emittit eum. prius tamen sitire incipit vltra modum. ⁊ ergo tunc desiderat fontes aquarū ad quas veniens iterū replet se. ⁊ post hoc euomit aquam simul cum veneno. Etiam tunc deponit cornua eius grandia. ⁊ gra/ua. Et isto modo renouatur ceruus. ⁊ iuuenescit. Tunc ibi. Nos quoq; cum prisci. Autor ponit allegoriā primenature cerui dicens aut̄ sic. Q̄ sicut ceruus sitit veneno serpentis.

pcepto currendo ad fontes ⁊ se renouans s̄m qđ dictum est. sic
 homo deceptus fraude serpentis ātīqui. i. dyaboli contra venenū
 hoc est peccatum scilicet luxuriam. v̄l irā que generat odium aut
 auariciam. aut aliud peccatum mortale. Tunc homo more cer-
 ui debet ad xpm currere qui sua gratia in deficiente est viuus fōs
 ⁊ agere veram penitentiā. ⁊ euenire in confessione peccata con-
 tracta. que cornibus sunt similia. quando miseros peccato res
 mole. hoc est pondere peccatorum premit. Abiectis igitur pecca-
 tis homo fit iuuenis ⁊ beatus. Tunc autō ⁊ consequenter in lite-
 ra subdit ibi. Cornua sunt onera. Quia sicut cornua sunt one-
 ra ceruorum. sic peccata sunt onera miserorum. sed est in hoc dis-
 similitudo. quia cerui non portant cornua in dedecus aut scan-
 dalum. sicut peccatoꝝ peccata sua. Item per cornua cerui in-
 telligere possumus bonum opus. quia sicut ceruus per cornua se
 defendit. ita homo debet se defendere a dyabolo per bona opera si-
 ue facta. Præterea per cornua intelligi potest cuiuslibet hominis
 superbia. quia sicut cornua cerui nullum inferunt ei honorem.
 onus multum nocit ū. sic superbia nihil boni. vel honoris infert
 homini. sed mortem eternam.

A fluuios tranat piter terrāqz pagrant:

Logiūs et pergūt pascua quādo petunt.

Portant suspensū gradientes ordine metū.

Alter in alterius clumbus impositis.

Hūc retinet vñ si sint in ordie cētum.

Sz qui precedit fessus ad ima redijt.

Sic se vertentes cūcti mutuoqz ferentes.

Nullo deficiūt sicqz viā peragunt.

Per tales mores alienos ferre labores.

A fceduy coarctat illa alio infernal
calid. dicitur a fmo uo. ad p. p. p.

Cum pietate mouent sicq; iuuare docent

Sic lex est xpi nostri complenda magistri.

Quius qui faciat pascua inueniat

Hec est scda pars in qua ponit scdam naturā cerui. Et diuidit in duas ptes. nam pmo facit hoc. et scdo ponit allegoriā. scda ps ibi. Per tales mores. Et dicit pmo sic. scda natura cerui est scz dum cerui pascua querūt tūc cōtingit eos aliqui p aliquē fluuium natate et in natatione talē obseruāt modum et ordinē q̄ oēs ordinate pcedunt scz vnus post aliū etiā si centū fuerint in ordine vnusquisq; ceruoz ponit os suū sup femur cerui pcedentis et dū ceruus anterior fessus est tūc retrocedit et ponit os suū sup femur cerui vltimi et isto mō oēs cerui se vertūt et mutuo se portant et iter eoz proficiūt sic pcedendo nec aliqui eoz deficiunt. Tunc ibi. Per tales mores. Autoz ponit allegoriā dicte scde nature dicens sic. recte sicut ceruus subleuat debiliozē cornu. sic hoies fortiores subleuare dnt debiliozes. ⁊ diuites debent paupibus in eoz necessarijs sbuenire et sic adimplēda ē lex xpi. cuius legē et pcepta q̄ adimpleuerit ad celestē pacez pueniat et sic adimplebit legē xpi. Un dicit apls. Alter alteri onera portate. est q̄ miam h̄c circa proximū suū. scz infirmos visitando. nudos vestiendo. esurientes satiādo. molestos cōsolando. oppresis cōpaciendo. caritatē amādo et sic de alijs. Itē alibi Quicumq; vultis vt vobis faciāt hoies hec eis facite. Itē ceruus dicitur a ceros grece quod est cornu latine.

De aranea

ad p. p. p.
Armis aranea licet exiguis

in lra p. p. p.
Plurima fila necit assiduus

ad p. p. p.
Texere qui studet artificijs

ad p. p. p.
Que viuere solet hijs studijs

^{vila} ^{innocentia}
Sunt ea rethia musca tibi

^{ista} ^{colat} ^{capitur} ⁱⁿ ^{per}
^{ista} ^{capit} ^{aranea}
Ut volitans capiaris ibi

^{Quam} ⁱⁿ ^{aranea} ^{est}
^{Quam} ⁱⁿ ^{aranea} ^{est}
Dulcis et utilis esca tibi.

^{aranea} ^{est} ^{opus} ^{tenere}
Huic placet illud opus tenere

^{est} ^{nil} ^{valet} ^{ut} ^{fragile}
Et sibi nil valet ut fragile.

^{Quilibet} ^{aura} ^{trahit} ⁱⁿ ^{patulum}
Quelibet aura trahit in patulum

^{Rumpitur} ^{et} ^{cadit} ⁱⁿ ^{nihilum}
Rumpitur et cadit in nihilum

^{Hos} ^{sequitur} ^{homo} ^{vermiculos}
Hos sequitur homo vermiculos

^{Decipiendo} ^{suos} ^{minimos}
Decipiendo suos minimos.

^{Quos} ^{comedit} ^{faciens} ^{miseros}
Quos comedit faciens miseros.

^{Et} ^{placet} ^{sibi} ^{inde} ^{nimum}
Et placet sibi inde nimum

^{Quando} ^{nocere} ^{potest} ^{alium}
Quando nocere potest alium.

^{Ille} ^{tame} ^{viciu} ^{quodq} ^{facit}
Ille tamē vicium quodq̄ facit

^{Lum} ^{moritur} ^{quasi} ^{tela} ^{cadit}
Lum moritur quasi tela cadit

^{Quā} ^{modo} ^{dictus} ^{aranea} ^{agit}
Quā modo dictus aranea agit.

In hac septima distiōtōe autor determinat de natura aranee. Et diuidit in duas partes. nā p̄mo ponit historiā. et sc̄do ponit allegoriā. sc̄da ps̄ ibi. Hos sequit. Et dicit p̄mo sic q̄ aranea est talis nature q̄ solet texere seu cōficere telā artificialiter et multū st̄diose ad capiendū muscas. et in fine tele abscondit se donec musca vel alius p̄miculus volitet in telā. tūc ip̄a festinās capiendō

euiscerat eā et corpus relinquit p̄dere vacuū in tela. Tūc subdit
autor in lra q̄ tela aranee ē multū fragilis et facilliter venti flatū
rumpitur. Nos sequit̄. Hic ponit allegoriā. Et dicit sicut
aranea muscis insidias ponit et recipiendo capit et euiscerat sic
etiā sunt aliq̄ hoies in mūdo veluti latrones seu vispitiones q̄
hoibus etiā insidias ponūt q̄ tenuis ceceptiue eā occidāt et ea q̄
hūt rapiēdo corpus mortuū relinquūt. Tūc autor subdit in
lra q̄ tales multū gaudent de h̄ q̄ nocere p̄nt. sed tū vita eorū est
fragilis q̄ si tela aranee et morietes in nihilū cadūt sc̄z in infernū

Pōt etiā sc̄do aliter exponi. p̄ aranea eīn intelligit̄ auarus. nā
sicut aranea euiscerat muscas sic auarus in acq̄rendo pecuniaz
paupes euiscerat. et q̄nq; ipos in mortē tradit. Itē tertio expo
nūt̄ sic Aranea. i. diabolus nobis tanq̄ muscis insidias sp̄ po
nendo nob̄ in via hamos rethia et laqueos suos vt possit nos
cape p̄ peccm̄ et dū aliquē capit p̄ cōsensum peccati mortalis tūc
eū euiscerat et priuat grā nisi p̄ confessionē et penitētiā recuperet
eā. et sic tela diaboli ē q̄ ppria voluntate p̄ penitētiā pōt hō eua
dere eam sc̄z vt declinet a malo et faciat bonū. Itē adhuc ē alia
natura aranee q̄ in lra nō continet̄ sc̄z q̄ aranea timet solē et ideo
plus in nocte solet texere q̄ in die. et si in die texit hoc nō in illa p̄
te vbi sol pōt eam circūlari sed in vmbra. Qd̄ sic exponit̄ dia
bolus timet solē id est sc̄am eccām vel hoīem iustū et sc̄m q̄ soli
compat̄ iustus. et nō est ausus hoī quicq; facere nisi cōsentiat ei.
et ideo in nocte diabolus nititur texere. i. quādo hō iustus mi
nus est in custodia. Itē nota q̄ aranea habet pōdus in dorso
de veneno et p̄pterea timet solē q̄ q̄ cito feruor solis eā tāgeret
illud venenū madefactū in ea in multas p̄tes eam diuideret. sicut
milit̄ hō habens maliciā in corde. sequit̄ textus.

De ceto.

Et sup̄ om̄e pecus qd̄ viuūt in equore cetus

Monstrū grande satis dum sup̄ extat aquis

Prospiciens illum montē putat esse marinū

Huius quod in oceano insula sit medio

Sic si quādo famē quā fert cepissime grandē

Allegoria de peccatis
Allegiare cupit callidus os aperit
Tñ velut florum sic flatus reddit odorum
Ad se pisciculos vt trahat eriguos
Eriguñ tñ qm̄ reprehendere magnū.
Perfectūq; nequit sed nec ab ore premit
Peruos pisciculos claudit deglutit et omēs
Non sic vt quondā sorbuit ille ionam
Si sit tēpestas cum vadit et venit estas
Et pelagus fundū turbidat omne suū
Continuo summas se tollit cetus in vndas
Est promōtorū cernere nō modicum
Tūc religare citam pro tēpestate carinam
Naute festinant vtq; foris saliant
Accendūt vigilem quē nauis portitant ignem
Ut cale se faciant. aut comedenda coquāt
Ille focum sentit tñc se fugiendo reemergit
Unde prius venit sicq; carina perit
Hic au. dixerunt de natura ceti in hac octaua distinctōe. Et di-
uidit in duas. nā p̄mo ponit historiā de natura ei⁹. et secūdo alle-

goriā. secunda pars ibi. Urib' est zabalus. Prima adhuc in
duas. fm q' duas ponit ceti naturas. scda ibi. Si sit tempestas
Prima adhuc in duas. Nā pm o' cetiat de ceti magnitudine. et
scdo de natura eius. scdaps ibi. Dic si qñ. rē. Primo dicit sic.
q' cetus est magnum animal siue mōstrum seu piscis sup omnia
alia maris. z mōstrum adeo grāde. q' qñ appet in supiori pre
aut supficie aque. videt itruētib' q' sit magnus mōs marin' l' in
sula in mari. Tūc vltorius ibi. Dic si qñ famē. Ponit pmā na
turā ceti z dicit sic. qñ ptingit q' cetus hz famē magnā. quā cu/
pit alieniare. tūc dilatat z apit os suū z emittit anhelitū q' dul/
cis est veluti flozum odor quē ā helitū dulcē pisciculi ferientes
intran os suū. z sic deglutit illos z famē repellit. z tūc paruos
pisciculos pmittit transire in os z nō magnos. qz illos nō valēt
sic dirigere. Tunc autor subdit q' cetus nō sorbet pisciculos illo
mō quo quondā sorbuit ionā pphētā. qz illū ad litus iterum
euomuit. hos aut pisciculos in ventre tenet. Tunc ibi Si sit tē
pestas. Autor ponit scdaz naturā ceti dicens sic. quando mag
na tempestas est in mari. sic q' procelle maris sūdum commouēt
z conturbant. z aura est calida. tunc cetus tollit se de fundo ad
aque sūmitatē seu supficiem. naute vidētes. putāt hoc eē mag
nū pmōtorū. z illic cū nauibus applicāt se z naues suas cupi
unt ibidē alligare ne preant tempestate. z cōponunt ignem vt se
calesfaciant. z abaria coquāt. Cetus vero cū sentit caliditatē ig
nis se immergit z periclitant naues. z ipse redijt ad locum. s. ma
ris fundum vnde prius venit.

Iribus ē zabalus q̄si cetus corpe magnus

Ut monstrant magni quos facit ille magi

Mentes cunctorū qui mutat vbiqz viroz

Esunt atqz sicut quosqz potest perimit

Et modicos fidei trahit in dulcedine verbi

Nā fide firmos nō trahit ille viros

In quo confidit q̄s̄s̄ r̄spem sibi ponit.

Ad stiga qui rapitur q̄z male decipitur

Dec est sc̄da ps̄ in q̄ autor ponit allegor̄iā de nat̄a ceti. 7 dicit sic sicut cetus est magnus cozpe. sic zabulus. i. dyabolus est magnus virib². vt nigromātics affirmāt q̄ virtute dyabolica per arte magicam magna 7 mirabilia facere vident^r. 7 ergo vidētur etiā esse mōtes dyaboli in pelago. qz suas receptōes p̄ vn̄uersuz mūdū diffūdūt. 7 sicut cetus in mari fert dulcē flatū quē per os emittit pisces attrahit. nō tñ magnos. sed puos. sic dyabol⁹ per suggestionis sue dulcedinē que est in lōga vita 7 concupiscētia carnali attrahit sibi puos pisces. hoc est hoies puos 7 modicos in fide 7 in bona opatōe. 7 nō firmos in fide 7 bono ope. vel si capi tales nō tenet eos sed euomit. sicut nec cetus tenit quōdam ionā pphetā. Et sicut nauigātes interdū piclitanf imitando cetū sic homines huius mūdi in opibus imitātes dyabolū piclita-
tabūtur qñ ipse immerget se. i. qñ ex iussu d̄iūno religabitur in infernū. scilicet post diem iudicij. 7 tunc male recepti sūt qui rapiūtur ad stiga. id est ad gehennā ignis

De syrene

Irenes sunt mōstra maris resonātia miris.

Vocibus 7 modulis cātus facientia multis

Ad quas nō caute veniunt sepissime nauite.

Que faciūt sonitum nimia dulcedie vocū

Et modo naufragiū mō dāt mortale periculum

Nam q̄ viderūt has tales esse tylerūt.

Et vmbilico sunt vt pulcerrima virgo.

Quodqz facit monstrum pisces sūt in retrossū.

Sunt *liber* *P. 4* *fallen* *de* *syrenis*
Est honocentaurus eadē natura biformis

In quibus est asinus humano corpe mixtus

In hac nona distinctōe autor ponit duoz aialium naturas scilz syrenis ⁊ honocentauri allegorias eorundē subiungendo Et diuiditur in duas ptes. in quarū p̄ma ponit naturas. ⁊ in se cunda allegorias. scōda pars ibi. q̄s plures hoies p̄zima adhuc in duas. nā p̄mo ponit naturā syrenis. ⁊ scōdo ponit naturā honocentauri. scōda ibi. Est honocentaurus. Dicit ḡ sic. syrenes s̄t mōstra in mari formātia cant^o dulces ad q̄s syrenes unq̄s se ad sūmitatē aque erigūt. p̄pter cant^o dulcedinē naute app̄pinq̄nt ⁊ ex hoc vel naufragiū incidūt vel mortis piclū sicut illi qui ali quociens a periculo tali fugierūt narrāt Autor dicit etiā que sit forma ⁊ dispositio eaz. qz ex vmbilico sursum. scz in superiorī parte corp̄is sui h̄nt speciem pulcre virginis. sed ab vmbilico inferiori. s. in inferiori parte corp̄is h̄nt speciem volucris vel piscis. eo q̄ sunt monstra. Tunc ibi. Est honocentaurus. Ubi dicit. q̄ honocentaurus est monstrum marinū. habens biformē corp̄is dispositionem sicut syrē. quia sup̄ius dispositus est sicut homo ⁊ inferius sicut asinus

Uā plures hoies sic sūt in more biformes

Tñū dicentes aliud tibi mox facientes

Qui foris vt fantur nō intus sic operantur.

Utpote sunt multi qui de virtute locuti

Clunibus indulgent his o q̄z publica fulgent

Hic autor ponit allegoriam vtroz unq̄z monstrorū dicens sic. sicut predicta monstra sūt biformia in corpore. ⁊ per ea decipiunt naute. sic multi s̄t hoies biligues q̄ vnū dicūt ⁊ aliud faciūt. neq̄ sic opantur sicut loquūtur. sic etiā sūt aliq̄ p̄dicatores hoies docētes ⁊ p̄cipiētes facere bona ⁊ fortuna ipsi s̄o faciūt ma

la z criminosa. tales dicuntur ypocrite. ab ypos qd est supra. et
crisis aurum. quasi forinsecus apparentes vt aurum. z veluti
homo ratione vtens. sed intrinsecus sunt similis. asino ratione
carentes. Itē potest haberi alia allegoria extra litteram videri
licet qd syrenes intelligatur dyabolus. z per nautas intelligat hō
z recē tūc sicut syrenes p cātus dulcedinē nautas sibi attrahūt z
picitari faciunt. sic dyabolus dulcia pmitit z inducit quibz pi-
ditari facit hominem in eterna damnatione

De elephante

Orpe tā grādes apud idos sūt elephātes

Ut bene firmares mōtibus eē pares.

Hij siml incedūt vt oues dū pascua querūt

Auersi coiunt ad sibi conueniūt

Atqz semel pariūt quīs tot tpa viuunt.

Hoc est trecētum nec faciūt genitum:

At vñ generans z p duo tpa gestans

Cū parit in magna ne cadat extat aqua

Mō habet vnde surgat qz nūqz crura recuruat.

Si q forte ruit hoc genitrix metuit

Dū vult paulare vs somno se recreare

Incūbit ligno arboris eriguo

Quā notat atqz secat venator z obice celat.

Illamq; sedes spectat dum requie tepetat
 Ille velud quondam securis ad arboris umbram
 Dum venit incubit cumq; ruente ruit.
 Sin homo non aderit gemit et cum tenuis barrit
 Tunc unus currit qui reuelare cupit
 Sed nequit et fatagit coplorans tunc quoq; barrit
 Multi vel magni tunc veniant alij
 Cum nequunt oes intendunt mittere voces
 Ad quas it subditus puulus ac minimus.
 Cuius et est mirum puissio subleuat illum.
 Et sic predictas effugit insidias.
 Deq; pilis huius si sit subdomate fumus.

Serpentes cedunt queq; venena ferunt
 In hac tertia distinctioe autor ponit naturas elephatis Et diuiditur in duas partes. nam primo ponit naturas elephatis. secundo ponit eius allegorias. secunda ibi. Sic homo primus. prima adhuc in duas secundum quod principaliter ponit duas naturas eius. primo dicit sic quod elephates significat magna aualia adeo quod si vides ea assereres illa esse motes pre nimia magnitudine. Elephan namque grecorum mons latic. Est igitur prima natura elephatis talis quod congregati solent querere pascha vel ludas oues et sicut logene vite non tamen nisi semel pariunt in tota vita scilicet in trecentis annis. et postquam conceptus est in utero genitrix gestat ipsum per duos annos ante partum. dum hoc tempus pendi appropinquat tunc genitrix recedit ad magnam aequum et ibidem parit quod si super terram parat puerum foetus an cadet et hoc ipsa timet. Secunda eius natura est quam vult querere

querit et eligit arborē robustā et magnā ad quā se reclinās statim
do q̄scit qz nō p̄t crura reflectē vt recubaret sup̄ terrā. Ista arborē
notat venator et incidit eā p̄ aliq̄ tñ p̄emin⁹ dimidia dimittit
eā nō incizat et istā scissurā tegit t̄ abicōdit donec reueiat elephas
ad q̄scēdū q̄ veniēte et p̄sucto more sup̄ arborē reclinate simul
cū arborē cadit ad terrā si tūc venator nō statim adest capiēs ipm
tūc elephas incipit barrire cui⁹ barritū alter elephas audiēs ac
currit nitēs eū s̄bleuā nō tñ pōt sed cū eo barritū facit et sic mlti
et m̄gn̄i elephātes cōcurrūt nec oēs sil⁹ possint lapsuz releuā sed
simul cū eo barritū. Tādē vero vn⁹ puus elephas veniēs s̄bleu
nat eū et sic s̄bleuat⁹ p̄t recedere q̄ pri⁹ cecidit eū arborē mixtū ē tñ
q̄ m̄gn̄i elephātes nequūt eū s̄bleuare quē pu⁹ elephas s̄bleuat
Tercia natura ipsius elephātis ē q̄ vbiq̄q̄ sit fum⁹ in domo de
pilis elephātis in effugiūt serpētes et cūtra aialia venenosa

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Sic hō p̄mus adā per lignū sic cecidit iam

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Quē moyses voluit tollere nō potuit

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Post hunc p̄phete voluerūt nec valere

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Ip̄orum precibus venit ad hunc dominus.

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Qui cum sit puus qm̄ deus est hō factus

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Dic releuauit eum in comedendo reum

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Luius odor plenus de verbis scz eius

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Sic cui rite venit ille beatus erit

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Om̄e quod est viciū fugiet de corde p̄ ipm̄

Van. p̄t p̄p̄ia. Chetara. p̄t balus.
Causa debinc leti nulla nocebit ei

Dic auroz poit allegoriā p̄dcāz naturaz elephātis. Et pōt lra
diuidi in dnas p̄tes sm̄ q̄ duels allegorie corindētes duab⁹
naturz elephātis sed breuitat⁹ cā legūtur sil⁹. Et ē sentētia talis

q̄ sicut elephas ad terrā cadit p̄ arborē signatā et a venatore inc̄
 cisam. sic adā p̄m^o hō p̄ eluz lignū. i. p̄ comestione poni cecidit ī
 terrā h̄ ē in mortē cū arborē quā venator. i. dyabolus sua frau
 de instigādo adā ad trāsgressionē mādati dei incidit. moyses ve
 ro cū sblenare nō potuit et alij p̄ph̄e silr nō potuerūt. h̄ij ḡ simul
 inceperūt barrire. i. fundere suas deuotas orōnes ad deū et tādē
 ad p̄ces eoz venit vn^o p̄uus elephas scz x̄ps ih̄us. p̄uus. i. ma
 p̄ime hūilis et sblenauit istū dū sua morte in cruce patibulo euz
 redemit. It̄ sicut p̄ fumū de pilis elephātis fugiūt serpētes et ce
 tera aialia venenosa sic p̄ odorē dulc̄i h̄bi dei de corde cūcta fū
 giūt vicia. nec vlla leti. i. mortis cā adueit illi q̄ h̄bū dei rite audir
 et firmis custodit. Juxta illud euāgelij. Beati qui audiūt ver
 bum dei et custodiūt illud

De turture.

Turtur inane nescit amare

Nām semel vni iuncta marito

Semp adheret cum simul ipso

Nocte dieqz iuncta manebit

Hbsqz marito nemo videbit

Sed viduata si caret ipso

Non tamē vltro nubit amico

Sola volabit sola sedebit

Et quasi viuū corde tenebit

Operiensqz casta manebit

In hac distincōne vndecia an. poit naturas turtur. Et diuidit
 duas p̄tes. nā p̄mo poit natus ipi^o. 2° allegoriā ibi. i. sic aia erat
 p̄ma adhuc duas sim q̄ duell^o nature ipi^o turtur. scda ps ibi

Sz viduata. Et dt pmo sic q turt nō hēt amorē i auē sed ardē
tē. nā ipa iūcta marito vni de celo nō sepat ab eo q̄ diu viuit sed
die noctuz cū eo manēt. hec et eadē nata ptz hys vsib⁹. Turf
p̄petue p̄mū sibi seruat amorē. Amissoq; pare nescit hēre parez
Lucibi. Sed viduata. Auroz ponit scđam naturā turtur
que est. q̄ q̄n turtur p̄uatur suo marito nunq; deinde alteri con/
sociat neq; alijs aubus ā modo cōuersat. sed solitaria manet ne
q; in viridi fronde sedet āplius. sed in arida datq; p̄ tanto ge/
mitū et sepatum maritum seu mortuū tanq; viuū. tenet in cor/
te sicq; semp seruat castitatem.

^(p̄mo)
Sic anima extat queq; fidelis

^{an)}
Facta virili federe felix

^{an)}
Nanq; maritus est sibi christus.

^{an)}
Cum sua de se pectora replet

^{an)}
Si bene viuit semp adheret

^{an)}
Non alienū querit amicum.

^{an)}
Quālibet orcus sumpsit illum

^{an)}
Quē supesse cedit in ethere.

^{an)}
Inde futurum spectat eundē.

^{an)}
Ut microcosmū iudicet omnē

Dic an. ponit allegoriā de naturā turtur⁹ dicēs sic. sicut turt vni
marito semel sociata sp adheret idē sic aīa queq; fidelis semel co
pulata suo marito scz xpo in baptisimate sp dēt ei adhēbū viuē
do die ac nocte ita q; a xpo nunq; sepat mortaliter peccādo. Un
catholica ecclā singulis dieb⁹ orat dicēdo cōcede vt in hac die r
in alijs dieb⁹ ad nullū declinem⁹ mortale pccm sed sp ad tuā in
sticiā faciēdā nrā pcedāt eloq̄a dirigan⁹ cogitatioēs et opa. Itē
sicut turt p̄uata marito nunq; q̄rit aliū sed oīno suā castitate in/

tegrā cōseruat sic fidel' aīa licet p̄nata' sit suo sp̄sō et sua corpali
p̄ncīa qm̄ ad celū ascēdit nō tñ alteri aīco dēt sociari. s. diabolo
sed casta dēt manē. Vel sic exponat dū aīa fidel' grē et deuotōis
eternē p̄ntiam nō sentit nō debet q̄ se ad alia scz carnalia diuertē.
sed iu die maloz recordari debet bonoz. Itē fidelis aīa nō dēt
quiescē in v̄ridi ramo. i. mūdi delicias diligē. sed in arida fron
te. i. cordis vera cōtritione et penitētia que hoiem aridū faciūt
a mūdānis sic q̄ expectare dēt sp̄sōm suū venturū scz in die iu
dicij vbi microcosmū. i. hoiem iudicabit. Etā hēbit genitū p̄
tanto. i. rescribit crimina pacta pponendo firmiter facere emēdā
de cōmissis vt demū possit cōseruari cū suo marito in die iudicij.

De panthere.

Ad aduā. p̄mōsio. p̄mōsio.
Et quadrupes panther quo nō est pulchrior alter

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Qui magis ex albo conspigitur orbiculato

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Diuersis pastus venatibus et faciat

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Se recipit dormitq; cauo pstratus in antro

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Post tridū surgit tunc vero deniq; rugit

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Exit odor talis de gutture tamq; suavis

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Qui virtute sua supabit aromata cuncta

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Ad quē mor tendit que vocē belua sentit

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Sic imitatur enī flatus dulcedine plenum

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Sic faciūt omēs solī panthera dracones

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
Cum sonat aut fugiūt aut segnes corpore fiunt

p̄mōsio. p̄mōsio. p̄mōsio.
In caueisq; latent nec longe tempe patent

In hac vltima et duodecima distinctōe autor theobaldus po-
nit naturā vltimi aialis. Et diuidit in duas pres. nā pmo poit
naturā ipius. scdo ponit eius allegorizā ibi Est aut xps. Pmo
igitur dicit q panther est aial diuisi coloris. 7 soler diuisis pabulis
pascere seipm. et dulcissimas herbas comedē dum qz fatigatus
est psternit se in antro suo et trib⁹ dieb⁹ dormit. tertio vero die
surgit et incipit vociferare. Et exinde de ore suo odor suauissim⁹
exit oia aromata excellens. Alie fere audictes accurrūt statim et se
quūtur eū ppter dulcedinē flatus pter solū draconē qui quēcū
qz audit sonū eius fugit et abscondit se in antro suo ne odore pē-
piat. et rō huius fuge est tam sūm p hūm in pmo de generatōne qz
in scdo phisicōz. Omnis corruptio fit a cōtrario et draco habet
anhelitu feridissimū. si ergo anhelitus pātheris draconi obuia-
ret opteret draconem mori.

Est autē xpus panther allegorice dictus

Qui superest hoies forma tollatus ad omnes

Et satur ille fuit qui tot quot vult sibi sumit

Sompnū tunc cepit cū nos moriendo redemit

Rugitum misit postqz de morte renixit

Celos ascendens qui regnat cū patre pns.

Que gentes cuncte si sunt credendo secute

Qui fugit atqz latet nec in ipso tempe patet

Serpens antiquus qui nobis est inimicus

Nanqz palam nullos audet clam fallere multos

Quos cum defendat qui secula p omnia regnat

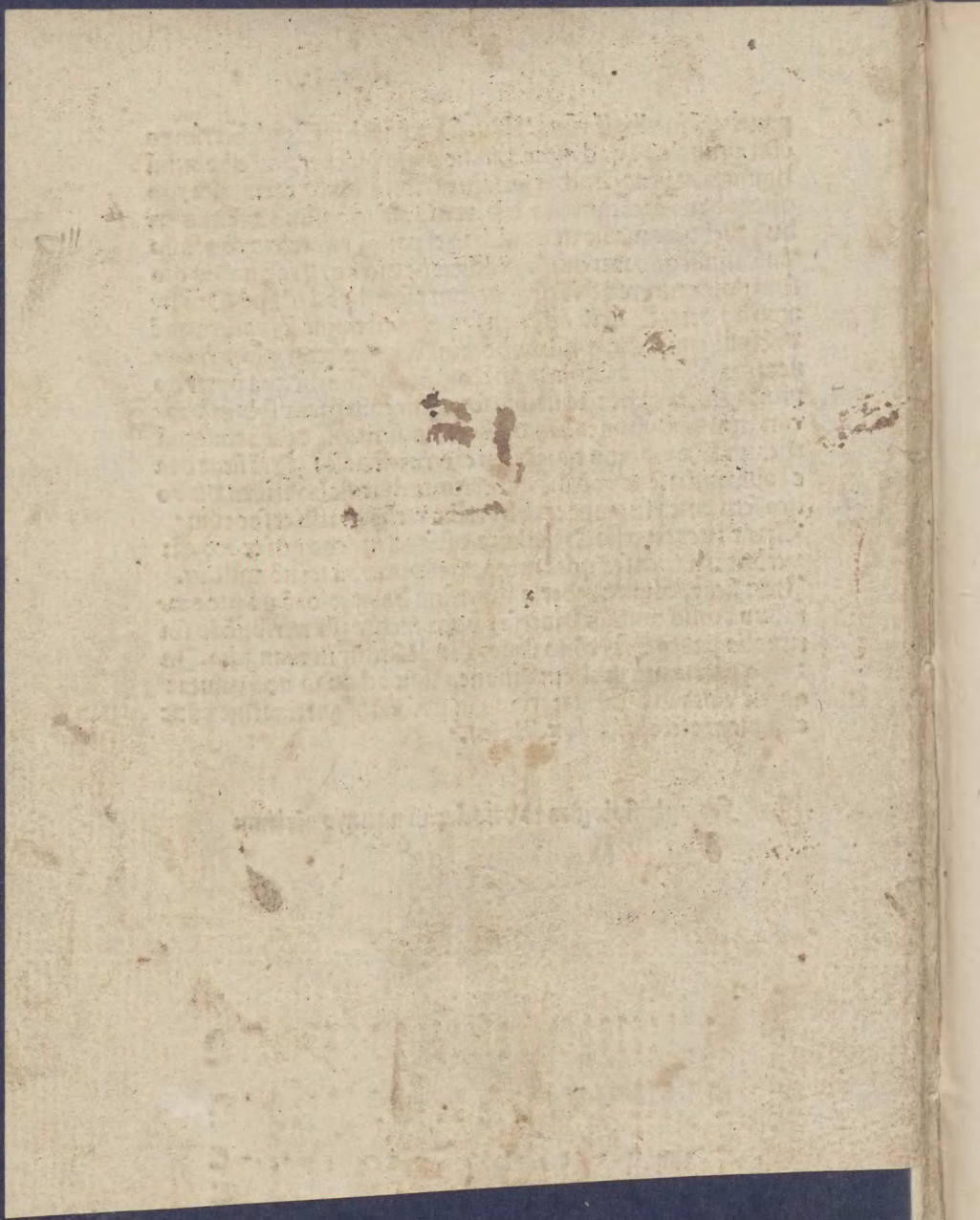
Dic autor ponit allegoriam ipius pantheris. Dicens q per

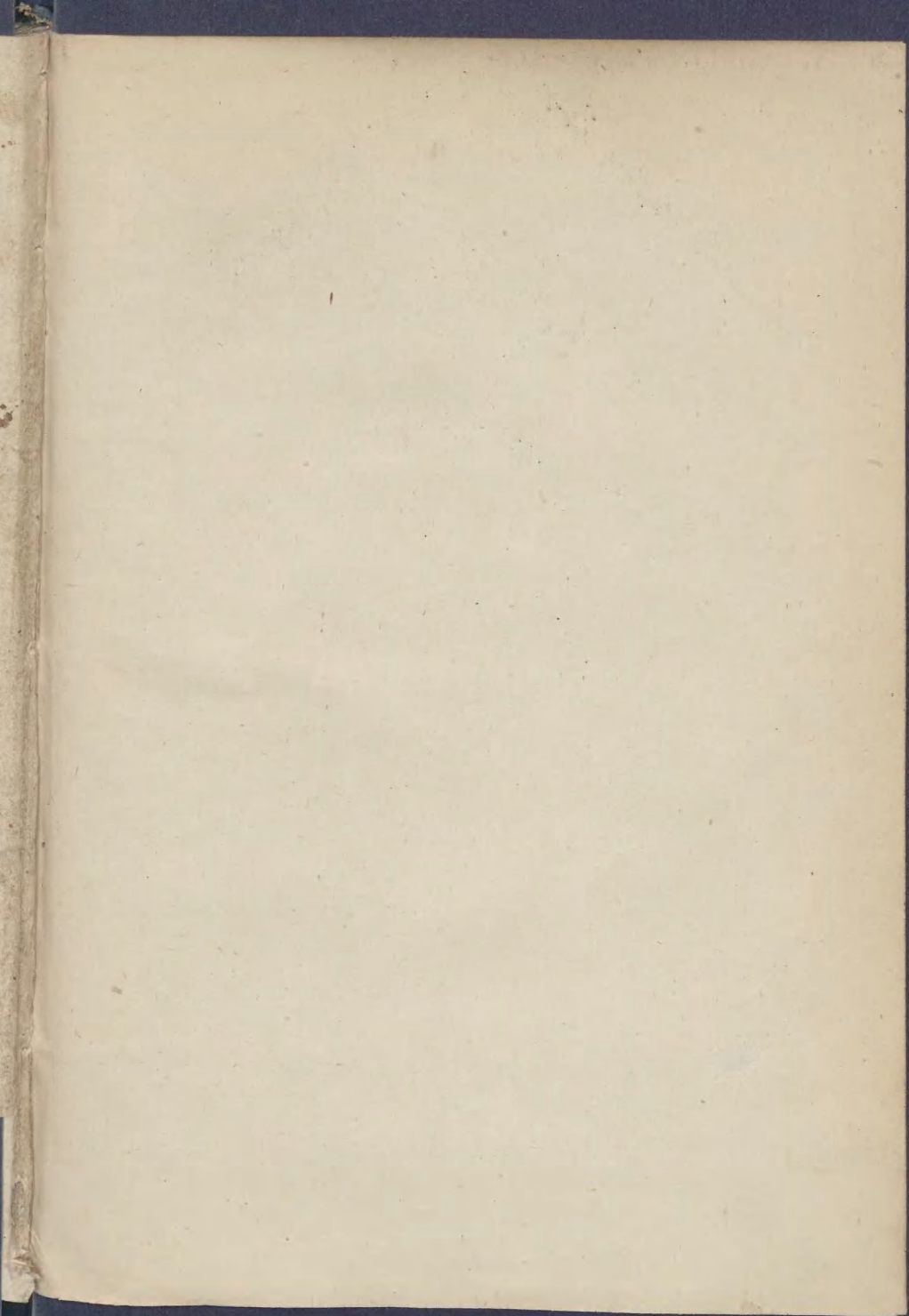
pantherā intelligit xp̄us. Nam sicut panther est pulcherrimus
om̄ animalū quadrupedalū. sic xp̄us pulcherim⁹ est omniū
hominū. et sicut panther faciat tribus dieb⁹ dormit ita xp̄s
obprobrijs et cōtumelijs et diuersis afflictōibus affectus tri
bus diebus quieuit in sepulchro et postq̄ resurrexit vociferās
dulcissimū odorem emisit videlicet sic dicens. Pax uobis ego
sum nolite timere qđ idem fecit cum ascendit ad celum. Qm̄ se
rens ad dextrā patris odorem suauissimū emisit sc̄s pacitū quē
discipulis infudit. et adhuc homini vere penitenti p̄ contritio
nem confessionē et satisfactionē continue infundit quā p̄pter ho
mines deuoti credendo in ipm sequūtur eum p̄ter solum dra
conem. i. diabolū et oēs diabolicos. sicut em̄ draco timet pā
theram sic diabolus timet xp̄m et perversi hoies. Itē sicut dra
co abscondit se ne vocem pantheris audiat sic homines diabo
lico seruientes fugiunt et abhorrent verba christi et suorum.
Unde in euangelio. Dominus dixit ad iudeos qui ex deo est:
verba dei audit: sed quia ex deo nō estis verba dei nō auditis.
Item sicut pellis pantheris diuersum habet colorē. ita p̄ om
nibus bonis opibus diuersas habet meritorū retribuēdo spi
ritualis panther sc̄s xp̄us ih̄us. Unde scribit in euangelio. In
domo patris mei multe mansiones sunt ad quas nos p̄ducatur
qui est vnus in essentia et trinus in persona et qui sine fine viuūt
et regnat in secula seculor. Amen.

Finit phisilogus de duodecim naturis aialium

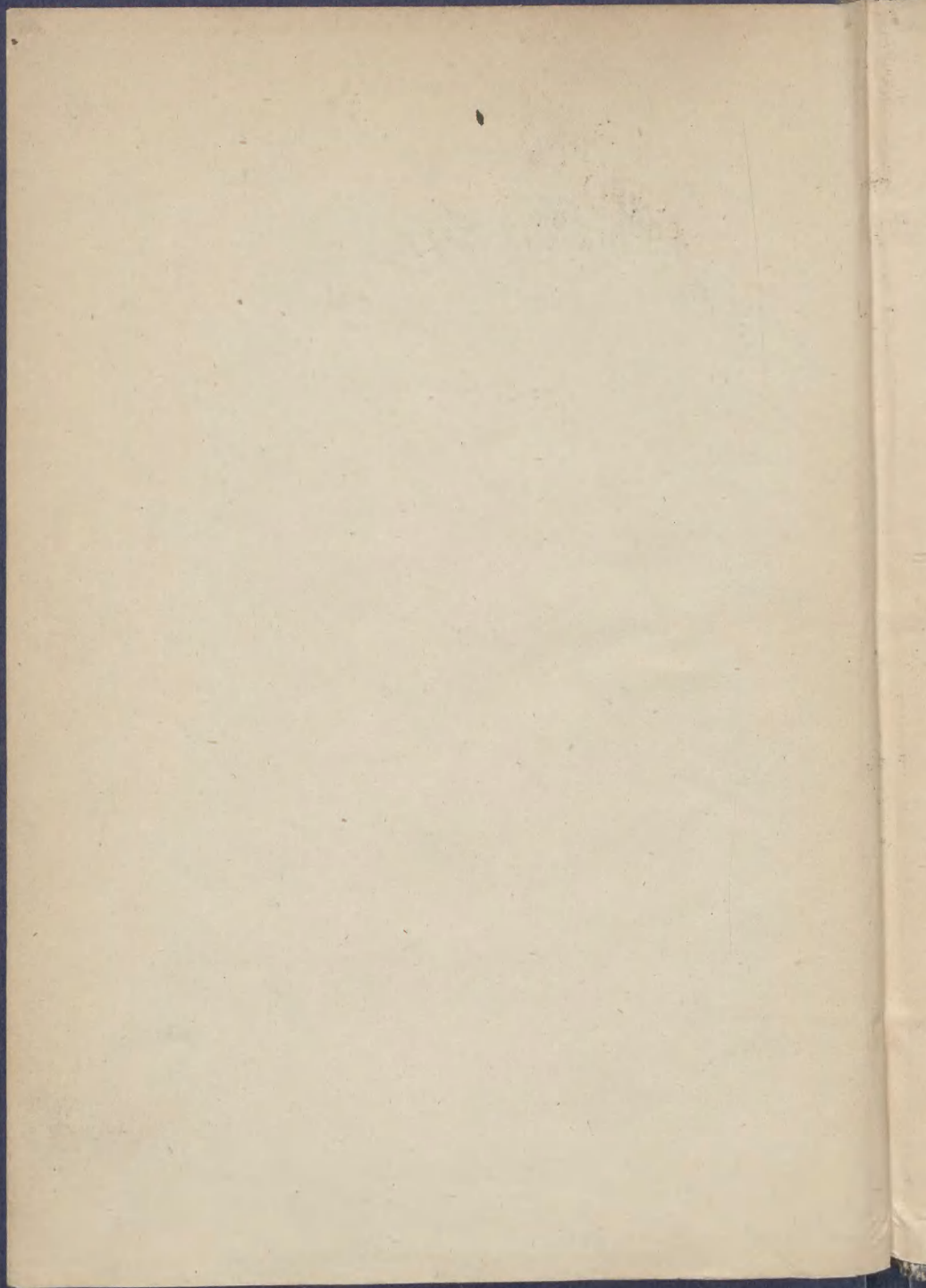

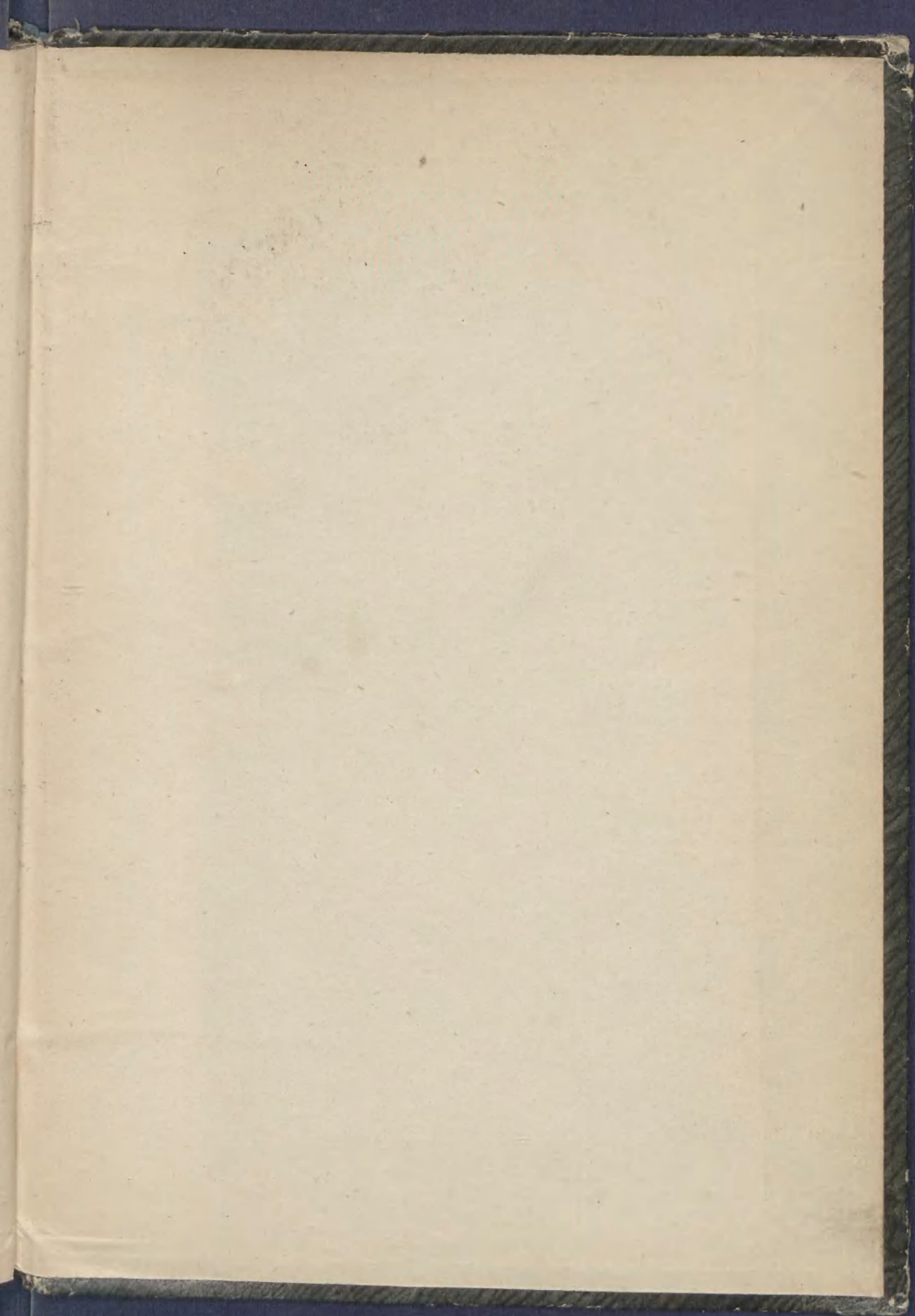

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 289

INKUNABURY